

MESARSKI LIST

Stručni list za mesarsku, kobasičarsku i srodnu obrt.

Izlazi četiri puta godišnje, prema potrebi i više puta.
Uredništvo i uprava p. Št. Vid nad Ljubljano.

Oglasi po tarifi.
Naručnina za čitavu god. 1929. 10 Din. Pojedini broj Dinara 2:50.

Raspis nagrada za naše pretplatnike.

Mesarskom staležu u našoj državi bezuslovno je potreban jedan stručni list, da mu bude vodič u današnjim teškim prilikama i da zastupa njegove interese kako u tu tako i u inostranstvu. U naše doba treba svaki zanatlija i poduzetnik da ima pored praktičkog i teoretsko znanje u svojoj struci, ako hoće da njegovo poduzeće prospjeva. Teoretsko znanje dobro može se crpiti iz stručnih knjiga, koje obično izlaze uporedo sa napretkom u pojedinim strukama, najbolje ali može se danas svaka nova tjeovina jedne struke obraditi u redovito izlazećim novinama i to stručnim novinama. Svi izdavači novina nastojaju na tome, da svojim čitaocima uvijek pružaju najnovije a poradi toga i najinteresantnije novosti, stručne novine treba pored toga da nudjaju i razne stručne naputke i upozoravaju na najnovije tjeovine inostranstva, koje bi mogle da budu primenjene u domaćoj zemlji. Pored svega napred pomenutog daje stručni list svojim čitaocima savjete kako podići prodju, kako pojeftiniti obrtovanje, kako se očuvati od raznih gubitaka (od nenadanog padanja cijena, od kvarenja robe, od premale reklame itd.) te stalno vodi brige, da stalež koji on zastupa, u ničemu ne zaostane za drugim staležima. Uvažiti treba i to, da za čitanje jedne knjige

zanatlija obično ne raspolaže sa dovoljno vremena, međutim za pročitavanje jednog članka u listu treba mu tek četvrt ili pola sata te pored toga u novinama nadje stvar, za koju se interesuje u kratkim riječima. Stručnim novinama dalje može svatko da se obrati raznim upitima, na koje će uvijek u interesu samih novina primiti najpodesniji odgovor obziroma naputak.

Sve gore nabrojeno uzeo si je za zadaću naš list. Po izdanju nekoliko brojeva ustanovili smo, da ćemo svoju zadaću moći riješiti tek onda, ako list počne izlaziti redovito i to barem mjesečno ako ne svakih 14 dana ili i više puta. Jer su i od naših pretplatnika stalno dolazili dopisi, u kojima su nama izrazivali želju, da izdajemo list barem kao mjesečnik, odlučio je konzorcij našeg lista, da sa 1. januarom 1930. godine počne sa redovitim mjesečnim izdavanjem »Mesarskog lista«. List će dakle u budućoj godini izlaziti svakog 1. u mjesecu, a naručnina iznositi će 30 dinara.

Za uzdržavanje ovakvog lista potrebno je sudjelovanje svih naših mesara, radi čega ovim umoljavamo sve naše pretplatnike i prijatelje, da naš list preporučaju kod svih svojih drugova, koji lista još ne primaju ili

nama saopće adrese tih mesara, koje mi nismo mogli dobiti.

Kako bi sve mesare zainteresovala za svoj stručni list raspisuje uprava »Mesarskog lista« za svoje pretplatnike 100 nagrada u vrijednosti 19.700 dinara. Ove nagrade bit će izdrebane u godini 1930, i to, kada će broj naših pretplatnika postići 4000. Kod razaslanja 1. broja u godini 1930 primit će svaki mesar, kojemu ćemo list priposlati, broj pod kojim je u našem spisku zabilježen. Pod istim brojem će se za njega izvršiti ždrebavanje, kada će naših pretplatnika sa uplaćenom pretplatom biti 4000. Pravilnog razumijevanja radi podudaramo: Ždrebavanje izvršit će se u godini 1930, kada će »Mesarski list« imati 4000 pretplatnika s uplaćenom pretplatom. Pravo do ždrebavanja imaju naravski samo pretplatnici sa uplaćenom pretplatom.

Nagrade, koje se ovim raspisuju, su slijedeće:

I. nagrada: Garnitura poniklovanih rema za kompletnu mesarnicu (vrijednost 5000 dinara).

II. nagrada: 1 stolna kvečmašina (vrijednost 2600 dinara).

III. nagrada: 1 stolna Wolf-mašina (vrijednost 1800 dinara).

IV. nagrada: 1 mašina za punjenje kobasica (vrijednost 1200 dinara).

V. nagrada: 1 preša za čvarke (vrijednost 700 dinara).

Ovo su glavne nagrade. Slijedi 15 nagrada, koje predstavljaju vrijednost 3750 dinara. To su: opasač sa masatom (štrajherom), razne sjekire, banjice za meso itd. svaka nagrada 250 dinara.

Dalje 25 nagrada u vrijednosti Din 2500 svaka 100 Din, i to razni štrajheri, noževi i drugo mesarsko orudje.

25 nagrada u vrijednosti 1250 dinara; svaka nagrada 50 dinara i to razno mesarsko orudje.

30 nagrada u vrijednosti 900 Din; svaka nagrada 30 dinara.

Vrijednost sviju nagrada iznosi 19.700 dinara. Ždrebavanje izvršit će se u prisustvu 3 člana ljubljanske mesarske zadruge pod gore označenim uslovima.

Ovaj broj našeg lista šaljemo svima mesarima i kobasičarima, kojih adrese su nam poznate. Nagradu može primiti svaki naš pretplatnik, ako do dana ždrebavanja uplati cijelu pretplatu za godinu 1930. Ako nekome možda nešto kod toga raspisa nije jasno, neka se obrati upravi našeg lista, koja će na sve upite rado odgovarati.

Rezultat ždrebavanja objavit ćemo u »Mesarskom listu«.

Radite za »Mesarski list«!

Od naravnog leda do stroja za hladjenje.

Do polovine prošlog stoljeća bio je u ledenicama sahranjeni led jedino sredstvo za hladjenje. Upotrebljavanje naravnog leda postalo je u ono doba jednom velikom industrijom, koja je oko godine 1870. postigla svoj vrhunac. Led bijaše skupljan u velikim količinama i razaslan u daljne zemlje. Naročito u Sjevernoj Americi i Norveškoj postala je trgovina naravnim ledom jednom velikom panogom privrede. U sredini prošlog stoljeća počimaju prvi pokušaji proizvodjenja hladnoće pomoću mašina.

Prvi historički ovjereni stroj za hladjenje izradio je Engles Perkins, koji je 1834. g. dao patentirati jedan stroj, koji je bazirao na isparivanju tekućina. Upotrebljavao je tekućine sa niskom točkom ključanja. Perkins izabrao je za tu svrhu etil-alkohol. Njegov stroj istina bio je vrlo primitivan, ali je njegova zamisao dala podstreka drugim izumjevcima, pa je 1856. g. uspijelo engleskom konstrukteru Harrisonu stroj usavršiti do takve mjere, da je sa njime bilo moguće proizvoditi led. Ova mašina bila je tobožnja kompresiona mašina. Nešto docnije izbila je misao izbjeći kompresione cilindre i pumpe, pa je nastala apsorpciona mašina za hladjenje, koju je istom prvi izradio jedan Engles i koja jest od tadašnje književnosti opisivana kao naročito pouzdana i ekonomijska. Drugi princip, rastezanje vazduha, doveo je do mašina sa vazдушnim hladjenjem. 1845. g. bila je sastavljena prva ovakva mašina, a 1873. g. sagradio je Francuz Griffard jednu ovakvu mašinu sa vrlo dobrim dejstvom. To su najstariji početci strojeva za hladjenje do od prilike 1875. godine. Ako pregledamo taj prvi period strojeva za hladjenje možemo kratko reći, da je za njihovu konstrukciju bila potrebna vanredna umješnost, ma da njihovo praktičko značenja nije bilo veliko. Ove mašine naimé nisu bile dovoljno pouzdane u obrtovanju, neekonomijske, te je pored toga za njihovu posluju bilo potrošeno toliko vremena i goriva, da o kak-

voj konkurenciji sa naravnim ledom ne može biti ni govora, a naročito u zemljama sa pogodnom zimom. Tek u nekim kolonijama bile su ove mašine upotrebljavane s uspjehom.

Naglom razvoju strojeva za hladjenje mnogo su doprinjela dva događaja. Prvi impuls bio je posve spoljašnji, naimé jedna veća privredna potreba, koja je dovela do jakog razvoja nekih strojeva za hladjenje. Oko 1880. godine nastupila je naimé u Engleskoj velika oskudica mesa, dok je u prekomorskim zemljama istodobno bila velika nadprodukcija mesa, čiji je izvoz do onog vremena bio moguć samo u soljenom stanju. Sada počelo se razmišljati o tome, kako bi se meso iz prekomorskih zemalja uvozilo u mrznuom stanju. Prve uspjele pokuse organizovao je Francuz Tenier, koji je uvezio meso iz Argentine. Ali su mašine za hladjenje onda bile još toliko neusavršene, da je meso većinom stiglo pokvareno. U Englesku naprotiv meso je bilo uvezeno potpunim uspjehom. Godine 1878. došlo je prvih 40 tona mrznulih ovaca iz Australije u London. Iz toga prvog uvoza razvio se je import mesa u jednu veliku panogu trgovine.

Engleski inženjeri morali su za ove transporte izabrati jednu od već postojećih vrsti strojeva za hladjenje ili izumiti nov stroj. Pošto su ovi stari strojevi bili neusavršeni te njihovo hladjenje nije bilo zadovoljavajuće, to je bilo potrebno konstruisati nov stroj za hladjenje. Budući da su engleski inženjeri isključili strojeve, koji rade sa kemikalijama, otpale su kako kompresione tako i apsorpcione mašine pa su ostale tek mašine sa vazдушnim hladjenjem, koje su onda bile najmanje usavršene. Ovdje sada treba podudariti, da su baš engleski inženjeri sagradili u istini upotrebljive mašine sa vazдушnim hladjenjem, koje su desetke godina bile upotrebljavane kod uvoza mesa. Ne samo na transportnim parobrodovima, nego i u prekomorskim stovarištima te

u zemljama, koje su uvozile meso, bilo je postavljeno mnoštvo ovih mašina, koje su prilično dobro radile. Ovaj sistem zadržan je još dugo, pa i onda, kada se je uvidjelo, da zauzima mnogo prostora te povrh toga radj vrlo neekonomski. Kod ovako unosne trgovine kao što je bio uvoz mesa, bila je potrošnja ugljena kod ovih mašina u ono doba bez značenja. Zanimljiva je činjenica, da su engleski uvoznici mesa tek posle 1890. godine odustali od upotrebljavanja ovih mašina, koje su bile montirane po svima hladionim zgradama u Londonu. U Viktorija-doku n. pr. radila je jedna mašina sa 700 HP. Tek kada je bio sagradjen Nelson-dok, bila je montirana jedna američka mašina, koja je sav posao hladjenja obavljala sa 35 HP. Koliko su imali povjerenja u ovu mašinu, najbolje svedoči činjenica, da je pored ove male mašine kao rezerva stajala jedna velika mašina, koja ali nikada nije bila upotrebljavana.

Drugi jaki impuls za nagli razvoj strojeva za hladjenje bio je posve unutarnji. Bilo je to nastojanje nekoliko genialnih izumjevacu, koji su na stvari radili samo u želji, da mašine usavrše, što su i učinili, tako da danas ima bespriječnih strojeva i automata i za mesarska poduzeća, i to posve pouzdanih i jednostrukih, tako da svaki šegrt može njima da upravlja.

U najnovije doba su elektrotehničke tvrtke donesle na trg tobožnje punoautomatike za hladione strojeve. To su sprave, koje omogućavaju, da se stroj obustavi, kada je postignuta željena temperatura i sam se pokrene, ako se je temperatura podigla preko neke određene mjere.

Kod ovako usavršenih strojeva za hladjenje, a budući da hladjenje sa običnim ledom ni iz zdravstvenih razloga nije preporučljivo, preporučamo svima mesarima i kobasičarima nabavku modernih hladionih naprava.

Firma R. Grudnik Ljubljana-Dravije

upozorava sve mesare i kobasičare na svoju bogatu izlogu na VII. jesenskom velesajmu u Osijeku od 31. augusta do 8. septembra 1929.

Izloženo je slijedeće mesarsko i kobasičarsko orudje: Sjekire, štrajheri (masati), noži, kuke, reme i sve ostalo orudje. Mašine sviju vrsta: Wolfi, kvečmašine, mašine za punjenje kobasica, Blitz, Mišmašine, kotli, vinte itd.

Ne propustite ove zgode te si ogledajte bogatu izlogu te na velesajmu nabavite sve, što Vam za Vašu radnju treba.

(Za velesajam dozvoljen je od ministarstva 50 % popust na željeznicama, parobrodima i avijonima).

Očekujući mnogobrojan posjet preporučuje se

R. Grudnik, Ljubljana-Dravije 103.

Tržište kože.

Domaće:

Posljednji izvještaji o berlinskoj i lajpciškoj aukciji javljaju o nešto labavijem raspoloženju. I pariške vijesti glase slično, pa su na taj način cijene u inostranstvu nešto nazadovale.

Ta mjerodavna tržišta uplivišu naravski na opće raspoloženje u Evropi. Bečka kao i budimpeštanska pijaca smjesta su reagirale na to oslabljeno raspoloženje. Nasuprot kod nas, bar dosada tendencija nije ni malo oslabila. Uzrok tome ležat će vjerojatno u našim lokalnim prilikama. Kapacitet naših tvornica udešen je poglavito na domaću potrebu, a budući da se naši trgovci na veliko sada snabdevaju za jensensku kampanju, upotpunjujući svoje zalihe, to je naša domaća industrija toliko zaposlena, da je u stanju, da nakupe glatko sve zalihe sirovih koža, što god ih u zemlji ima, plaćajući pune dosadašnje cijene.

Prema tome dakle cijene govedjim kožama u nas nisu nazadovale, a sve znatnije zalihe govedjih koža odilaze u fabrike i kožarnice.

Cijena govedjim kožama bez soli svih težina varira od 13 do 14 dinara, bosanska, dalmatinska i srpska roba razmjerno jeftinije.

Telećim su kožama cijene u inostranstvu također nešto oborene tako u Leipzigu do 5 po sto, ali sve što god pada, glatko se prodaje. Teleće kože bez glave i kratkih nogu notiraju 24 do 25, s glavom i dugih nogu 19 do 20 Din.

Inostrana tržišta:

Njemačka:

Raspoloženje na tržištu govedjih koža je mirno; jedino na tržištu telećim kožama vlada živahnost. U glavnom suzdržava se industrija od većih kupnja. Bilježe se slijedeće cijene u njemačkim markama po funti:

Lake govedje kože do 39 funti (osim kravljih) 0.62 do 0.63, kože junica od 40 do 49 funti do 0.62, iste kože od 50 funti i više do 0.52, volujske kože od 40 do 49 funti do 0.55, to isto od 50 funti i više do 0.52, bikovlje kože od 40 do 49 funti do 0.52, to isto od 50 do 59 funti do 0.45, iste kože od 60 do 79 funti 0.38 do 0.40, iste kože od 80 funti i više 0.33 do 0.34, kravljje kože sve težine od 0.50 do 0.52.

Teleće kože do 15 funti prvobitne težine 0.83 do 0.85.

Austrija:

Na tržištu sirovih koža zavlada je posvemašnja stagnacija. Cijene opadaju. Na bečkoj klaonici bilježe se otprilike slijedeće cijene (bez inih troškova) za najbolju zadrugarsku robu:

Kože do 30 kg 1.55 do 1.60; volujske i kravljje od 30 do 50 kg 1.55 do 1.60; preko 50 kg 1.30 do 1.35; bikovlje od 30 do 50 kg 1.15 do 1.20; preko 50 kg 1 do 1.05 šilinga po kilogramu.

Teleće kože bez glave 3.40 do 3.50 šilinga po kilogramu prvobitne težine.

Italija:

Govedje kože ponovno su u punoj stagnaciji pa prodaje opet potpunoma zapinju. Domaća industrija kupila je nekoliko lakih koža, teške kože ali potpunoma su zanemarivane, jer je Amerika prestala biti kupcem. Nominelne cijene su slijedeće:

Lake kože od junica i krava te volova do 29½ kg s repom 5.40 do 5.50 lira, osrednje teške od krava i volova težina s repom 30 do 50 kg 5 do 5.20 lira, teškima, pretežno od volova, težina s repom veća od 50 kg 4.90 do 5 lira po kg težine s repom.

Teleće kože: Također teleće kože zahvatila je labava tendencija. Sabirači doduše neće da prodavaju po cijenama, koje im nudjaju tvorničari, tako da do sada nije moglo da dodje do nikakvih transakcija.

Nominelno bilježe se slijedeće cijene: Kože sa glavom i dugih nogu teške 3 do 8 kg, prosječne težine od 6 kg 8.75 do 9 lira, kože bez glave i dugih nogu teške 3 do 8 kg, prosječne težine oko 5½—6 kg 9.75 do 10 lira, okrugle bez glave i bez nogu od 3 do 8 kg, prosjekom teške nekih 5 kg 10.75 do 11 lira po kilogramu, mjereno bez soli.

Čehoslovačka:

Premda su na prekomorskim tržištima cijene nazadovale uspjelo je zadruga-

gama Jungbunzlau i Karlove Vary da prodaju svoju robu putem aukcija uz običajne cijene. Uzrok je tome oskudica na domaćim sirovinama, s kojeg razloga je industrija primorana da nadopunjava svoje zalihe za jesen. U drugu ruku pak se javlja, da se na aukcijama u Brnu, Znajmu i Iglavi sve kože povuklo.

Madžarska:

Poslovanje nešto je oživjelo a i inostranstvo je kupovalo. Cijene se unatoč oživljenju tržišta nijesu promijenile.

Rumunija:

Tendencija je mlitava. Bilježi se u lejima: govedje kože 29 do 33, juneće do 12 kg 48, teleće kože 53 do 56, bikovlje kože 20 do 22, kože mlade bivoličadi 34 do 36. Bivolje kože 22, bivolji junci 28, bikovlje kože 20; kože oštećene od štrkove ličinke 15 po sto jeftinije. Ove su cijene zabilježene u Sedmogradskoj. Sa sedmogradskim telećim kožama nije bilo prometa.

Sitne kože:

Domaće tržište:

Jagnjeće kože: Cijena za laku robu varira od 25—27 dinara, a za tešku od 30—32 dinara po komadu za uredno sortirano robu.

Ovčije kože: Bez važnijih promjena. Zaostala roba prodaje se po kilogramu oko 20 dinara. Nove ovčije kože, zvane kavlaci, padaju u vrlo malim količinama i plaćaju se od 25—26 dinara po kilogramu.

Jareće kože: Cijena robi varira od 45—50 dinara prema kakvoći i težini, a za dobro sortirano i čistu robu.

Kože kože: Dobar kvalitet plaća se 26—28 dinara, a škart 23—25 dinara po kilogramu.

Njemačka:

Poslovanje bez života; ponuda kao i tražnja neznatna. Jedino sa jarećim kožicama je posao nešto živiji. Ovo su cijene u trgovini na veliko za prvovrsne sortirane kože u državnim markama po komadu:

Ovčije kože suhe do 1:05, soljene do 0:65; janjeće kože do 1:40; kože odraslih koza prvovrsne do 5, drugovrsne 4, kože mladih koza do 2. Jareće kožice krznarijske do 1:50.

Čehoslovačka:

Za prvovrsnu razvršenu robu bilježe se otprilike slijedeće cijene u poslovanju na veliko (u češkim krunama):

Ovčije kože finog runa 12 do 12:50, gruboga runa 20 do 22. Kože kože 32 do 38; jareće kožice prvovrsne 19 do 20; jareće kožice od jarančadi za obuću 28 do 30.

Austrija:

Tržište je slabo živahno. Bilježe se u šilingima slijedeće cijene: Kože kože, zimsko roba 7—8. ljetne kože i posezonska roba 5. Druge vrste jeftinije po komadu.

Jareće kožice, lake 2:70 do 2:80, teške od 3:60 do 4:60. Za slabije vrste uobičajeni odbitak.

Janeće kože, bijele, glatke 3:80 do 4, crne 3 do 3:20, šarene gruboga runa 2:50 do 2:70.

Ovčije kože sa runom 6—6:50, bez runa 5—5:50, mrtvo šišane kao drugovrsne.

Važnost saobraćaja za privredu.

Saobraćaj kao privredna djelatnost novijeg je datuma. U početku je producent donosio sam svoje proizvode na tržišta, kasnije je to učinio trgovac, koji si je u tu svrhu nabavio transportna sredstva (mazge, konje, čamce), a konačno su tu funkciju prenašanja dobara od producenta do konzumenta preuzele osobe, koje se više nisu bavile prodajom proizvoda, nego samo njihovim transportom. Privredna je važnost saobraćajnih sredstava došla međutim do punog značenja tek posljednjih stoljeća, ali je onda izbila s elementarnom snagom. Kupovna i prodajna sposobnost robe bila je novim saobraćajnim sredstvima povećana u neočekivano velikim razmjerima, jer je udaljenost u privrednom smislu saobraćajnim sredstvima smanjena na male djelove prijašnih cifra. U posljednjih pedeset godina pred rat smanjili su se troškovi transporta na kopnu za pedeseti dio, a na moru za dvjestopedeseti dio prijašnih troškova. More, koje je prije dijelilo kopna, postalo je najboljom vezom, jer je pomorski transport na većini relacija za 250 puta jeftiniji nego kopneni transport. Svjetski rat je uništenjem velikog broja brodova, vagona i lokomotiva, te konačno radi velike nestašice ugljena na vrijeme zaustavio rapidni razvoj saobraćajnih sredstava. Ta je momentana stanika u razvoju saobraćaja danas već u glavnom prebrođena.

Pogledamo li trgovinu pred jedno stoljeće i danas, opaziti ćemo, kako se broj artikala, koji su danas predmet redovite trgovine, znatno povećavao iz godine u godinu. A naročito u našem mesarskom staležu, koji je u ono doba imao veoma ograničen djelokrug ili zapravo: svaki mesar radio je samo za svoju najbližu okolinu. Međutim kod današnjih saobraćajnih sredstava ima mogućnosti postaviti robu za kratko vrijeme na udaljena tržišta te ju prilično dobro prodati. Mogućnost se prodje širila ne samo osvajanjem novih tržišta, nego se i umnožavala istovremenim živahnim saobraćajem osoba i vijesti. Uslijed tog saobraćaja je došlo do izjednačenja ponude i potražnje na širokim područjima, a naročito izjednačenje cijena za predmete najnužnije potrebe dnevnog života. Saobraćaj je kasnije doveo i do međunarodne podijele rada u produkciji, a u području trgovine doveo je brzi razvoj saobraćajnih sredstava u posljednjem stoljeću do još neviđenog razvoja spoljne trgovine, a s druge strane je iz istih razloga došlo i do isključenja prije potrebnog posred-

ništva između zemalja producenata i konzumenata u pojedinim artiklima. Poljoprivreda je u prvi mah uslijed novih prilika, stvorenih napredkom na polju saobraćajne politike stradala, jer je naišla na nenadano konkurenciju novih neiscrpljenih prekomorskih krajeva, ali je i njoj pružena mogućnost većeg iskorišćenja njenih proizvoda. Svi ostali staleži povećali su u novim prilikama odmah svoj promet. Saobraćaj je doveo do stvaranja velikih središta, jer je omogućio priliv pučanstva sa sela u gradove, a gradovima omogućio dobru vezu sa okolicom. Za modernu kulturu u svakom pogledu bio je saobraćaj najvažniji preduvjet.

Uslijed sve većeg privrednog značenja saobraćaja s vremenom se je iskristalizirala i saobraćajna politika, koja je danas jedna od najvažnijih zadaća moderne države. Pod saobraćajnom politikom razumijemo mjere, koje država i druge javnopravne ustanove poduzimaju, da regulišu saobraćaj jednog gospodarstvenog područja na što povoljniji način. S privrednog gledišta nije saobraćaj sam sebi svrhom, nego tek jedna karika u lancu proizvodnje i potrošnje, pa stoga na saobraćajnu politiku uplivišu u velikoj mjeri i momenti privrednog karaktera, a naročito momenti spoljne trgovine.

Spoljna trgovina naše države naišla je odmah prvih godina na nesavladive poteškoće uprave na području saobraćaja. Velike količine žitarica, drvnog materijala, žive i zaklane stoke i drugog materijala nije bilo moguće izvesti pravovremeno na vanjska tržišta, jer naš saobraćaj nije funkcionirao, a i zato, jer je tarifna politika naših željeznica bila u svom začetku. Prošlo je već punih deset godina i naše su se saobraćajne prilike bezuslovno poboljšale, ali su još i danas najveća smetnja našem izvozu. Naša željeznička mreža nije dostatno velika, a površ toga nije ni jednolična te poradi ne još najbolje organizacije saobraćaj više puta zakaže upravo u vrijeme izvozne sezone, kada se na njega stavljaju najveći zahtjevi.

Stojimo neposredno pred izvoznom sezonom, pa se nadamo, da će naš saobraćaj ove godine svoju zadaću povoljno izvršiti te će naši proizvodi pravovremeno moći biti izvezeni na vanjska tržišta.

Oglašujte!

Otvorite oči!

Usprkos najveće pažljivosti i uvažavanja sviju naputaka ipak još se često dešava, da od dobrog materijala i kod pravilnog postupanja izadju loši kobasičarski proizvodi, koji su lako kvarljivi, ne zadržavaju boju u prerozu itd. Gdje leži uzrok ovih neuspjeha?

Ako se u veće posle svršenog rada pregledaju poslovne prostorije jednog mesarskog poduzeća, više puta će se naći mnoge stvari, koje jednom stručnjaku uzbudjaju pomisli. Ovdje na primjer stoji sto, na kome se radi; mokr je, nedovoljno opran, u pokotinama i rupicama ostali su tek vidljivi tragovi od masnoće. Sjutra će na taj sto doći friško meso, pa će na nj od onih masnih ostataka preći klice, koje prouzrokuju rastvaranje, pa ako se ovo meso upotrebi za pravljenje salama, dodju te klice u prat i u salamu, gdje nastavlja sa svojim radom i — evo jedan od uzroka za neuspjeli proizvod.

Il: pored kazana leži zgužvana i mokra utirača, koja je upravo eldorado za rastvarajuće klice. Sjutra će možda s ovom utiračom nepažljiv pomoćnik izbrisati Wolf te u njemu ostaviti nekoliko klica, koje će iz mašine preći u prat i kobase.

Kroz prozor sija večerno sunce u radionicu a na okvirima grijaju se muhe. Zašto se prozor nije prevukao sa plavetnom krečnom bojom? Onda ne bi se u radionici zadržavale muhe, a povrhl toga radionica bila bi hladnija. Isto važi za shranište, gdje vidimo i da vise butine nezaštitene; zašto ne primenjujete zaštitnih džakčića?

U jednom kutu stoji posuda od drveta, u kojoj se vodne razni mesni odresci za upotrebu idućeg dana. Na taj se način troše bjelančevina i krvno bojadilo, koji prelaze u vodu. Zašto ne bi se ovi odresci metnuli u limenu posudu, gdje treba da se vodne 10 minuta, na što se jedanput operu u čistoj vodi sa nekoliko vodikovog superoksida i lako osole; na taj se način i meso zaštiti od rastvaranja. Neugodni tek od rastvarajućeg se mesa može da poprmi i drvena posuda, što će naravski biti vrlo nezgodno, ako će sjutra pomoćnik posudu upotrebiti za pravljenje rasolne rastopine (Laake).

Da pogledamo još u hladionicu! Cijevi jako su obložene sa snijegom. Odatle dolazi vlaga? Ovdje stoji kante sa krvlju; ondje leži friško i vlažno meso. Bolje bi bilo da se sve ovo sahranjuje u predhladionu. Uopće treba da se obrati najveća pažnja dobrom sahranjivanju i obješanju u hladionici za preradjivanje određenog mesa. Površnost, nečistoća i nered u hladionici često dovode do neuspjelih fabrikata. Poradi sigurnosti bit će najbolje povjeriti brigu oko upravljanja hladionice najpouzdanijem pomoćniku. Bez njegovog znanja treba da je ulaz svakome zabranjen. Iz svega navedenog potiče za kobasičara opomena, da stalno gleda na najveću čistoću. Bezvrijednosno je, uzimati u obzir sve propise za kobasičarske proizvode, ako zbog gore nabrojanih, često puta neznatnih površnosti i nepažnje, nastaje šteta, koja više ne može da se nadoknadi. Poduzeće nikad ne može da bude dovoljno kontrolisano. Toliko vremena treba majstor uvijek da ima, jer štetu koncem konca mora da nosi on sam.

Radi toga smatramo, da je potrebno da priviknemo svima mesarima i kobasičarima: Otvorite oči!

Gradska klaonica u Zagrebu.

21. o. mj. održana je u Zagrebu konferencija zastupnika grada Zagreba, na kojoj se je raspravljalo o nastavljanju gradjenja zagrebačke klaonice a naročito o načinu, gdje naći potrebna sredstva. U toku debate bio je iznešen i prijedlog, da se gradnja klaonice povjeri jednom privatnom poduzeću, koji ali je bio odbijen. Načelnik grada bio je ovlašten najmiti i milijun dolara za klaoniške potrebe. Gradska opština ima za ovaj zajam već više ponuda, ali se imena za sada drže još tajno.

Pažnje vrijedna akcija

Kao i kod nas se je u Madžarskoj postupalo upravo neoprostivo lakoumno kod skidanja kože. Na taj se način vriednost govedjih i telećih koža silno umanjuje, jer se one kod skidanja oštećte. Premda nije manjkalo pobuda ni savjeta, nije se do danas još pristupilo uklanjanju tih nedostataka zbog one nama sopstvene klonulosti u privrednom životu. Pri iztrebljivanju rdjavih navika može da pomaže dobar primjer. Madžarska, koja je kao i mi mnogo štete pretrpjela zbog pogriješnog skidanja kože, prednjači nam sada dobrim primjerom. Mjere, koje su protiv pogriješnog skidanja kože preduzete u Madžarskoj, dobre su i mi treba da se za njima povodimo na korist naše privrede.

Madžarske novine javljaju:

Povodom ovdajšnje kupnje neke pariške tvrtke sirovim kožama izvjestili smo o poteškoćama, koje su nastupile. Pariška je tvrtka kod preuzimanja pro-našla, da su kože previše razrezuckane, pa je s toga razloga prigovorila gotovo svim partijama. To ovdajšnjim tvorničarima koža i trgovcima sirovim kožama nije nikakova novost, jer su oni nažalost već dugo primorani, da računaju s tom nepravilnošću, na koju su već nebrojeno mnogo puta svratili pozornost zvanih faktora. Ministarstvo poljoprivrede uzelo je u obzir podastarte mu pritužbe te je izdalo mnoge naredbe, koje su bile i ašifirane na klaonicama.

Tih naredaba nitko nije ozbiljno shvaćao. Morala je da dodje pariška tvrtka sirovim kožama, da bi se konačno pristupilo uklanjanju te rak-rane madžarske trgovine sirovim kožama. Pariški je trgovac naime prigodom svog ovdajšnjeg boravka održao pravo pravcato predavanje o madžarskim sirovim kožama, koje bi bile po njegovom mnijenju jedne od najboljih na kontinentu, da niso oštećene kod skidanja. Tim već je zbog toga šteta za privredu, da se kože upravo sistematski uništavaju i kvare.

U vezi s time održali su trgovci sirovim kožama improviziranu konferenciju u zajednici sa tvorničarima, na kojoj se dogovoriše, koje će se sve mere poduzeti, da bi se u budućnosti kože bolje skidale. Odlučilo se, da se kože s kakovom pogriješkom imaju razvrstati u dva razreda, pa da će se prema tome preuzimati. Nadalje odlučili su, da se i mesari imaju pozvati na vijećanje, koju su odluku priveli u život upravo zapanjujućom brzinom. Sastadoše se na konferenciju u prostorijama klaonice. Toj konferenciji prisustvao je osim zastupnika trgovaca sirovim kožama i tvorničara koža, koji na klaonici kupuju, i prezidij (predstojništvo) budimpe-

štanske mesarsko-obrtničke korporacije.

Nakon duge debate izjavili su tvorničari, da više ne plaćaju onih 8 filira »Spalgelda«, čime se svojedobno išlo za tim, da se dađe podstreka, da se kože što bolje skidaju. Ovu su svoticu kasnije plaćali bez obzira na skidanje. Namjesto toga platit će oni 50 filira »Spalgelda« po komadu, ali samo za kože bez ikakvih rezova. Preuzimanje vršit će se po sortimanima, pa će se kod jako razrezuckanih koža (otraga 10—12 rezova, u sredini 2 reza) odbijati 10 po sto od cijene sirovim kožama. Manje razrezuckane kože (na stražnjem dijelu manje rezova, u sredini najviše 1 urez), 5 po sto jeftinije.

Obzirom nato, da svrha svega nije klasifikacija i odbitak, nego da se popravi kakvoća koža, odlučeno je na onoj sjednici, da se osnuje leteća komisija, u kojoj će biti zastupani sa po jednim članom uprava klaonice, tvorničari koža, trgovci sirovim kožama, mesari kao i radnički sindikat. Ta će leteća komisija svakog utorka i petka na temelju knjiga kontrolirati preuzimanje i pri svakom će trgovcu preispitati kod pojedinih stavaka, da li je obračun s mesarima izvršen na propisani način.

Kod onih mesara, koji će i nadalje producirati pretežno razrezuckane kože, opomenut će se zato odgovorni radnik, a ako to ne bi pomoglo, zabranit će mu se eventualno i sam pristup u klaonici.

U drugu ruku pak svalit će mesari gubitke, koji oni pretrpljuju lošim skidanjem koža t. j. utvrđenih 5 odnosno 10 po sto na radnike, odbivši im to od njihove plaće, pa da ih na taj način potiču na pravilno skidanje i manipulaciju sa kožama.

Uprava mesarskog udruženja preuzela je također na se, da to utanačenje bude primljeno od radničkog sindikata. Tvorničari i budimpeštanski trgovci sirovim kožama odlučilo se, da ta utanačenja privedu u život i u pokrajini, na što upozoravamo trgovce sirovim kožama iz pokrajine, da bi se obzirom na to sporazumjeli s tamošnjim mesarima i dobavljačima sirovih koža.

Gorašnji članak priopćavamo, jer će se sigurno i naši trgovci sirovom kožom povoditi za ovim madžarskim primjerom, pa i zbog toga, da bi i naši mesari producirali neoštećene kože, koje imaju glatku prodju.

Upozoravamo na članak »Novi aparat za skidanje kože«.

Novi aparat za skidanje koža.

»Magyar Börpar« javlja: Dne 9. lipnja jedan je talijanski inženjer demonstrirao na upeštskoj klaonici novi aparat za skidanje kože, što je u stručnim krugovima naišlo na živahno zanimanje. Kod tog ispitivanja bili su zastupani ministarstvo trgovine i poljoprivrede, zemaljski veterinarski inspektorat, gradsko poglavarstvo Ujpesta, veterinarski glavni inspektorat peštanske županije, udruženje budimpeštanskih trgovaca kožom na veliko, zemaljski savez madžarskih trgovaca izradjenom kožom, zemaljski savez trgovaca sirovinama i budimpeštansko udruženje mesara.

Skidanje kože pomoću toga aparata sjajno je uspjelo. Pokus je izvršen na nekom jačem volu i slabijem bivolu. Zastupnici vlasti kao i stručnjaci bili su složni u sudu, da je skidanje kože pomoću demonstriranog aparata zadovoljilo potpunoma, budući da se na kožama nije zapazio nikakav rez. Kako ćemo izdati će vlasti naredjenje, da se taj aparat za skidanje kože imade obligatno da upotrebi na svim klaonicama u zemlji.

U isto vreme demonstrirao je jedan njemački mesarski majstor aparat za skidanje kože te su pokusi sjajno uspjeli.

Uprava »Mesarskog lista« zamolila je za prospekte ovih aparata te će u slučaju povoljnog odgovora te aparate stručno ispitati a posle toga našim čitaocima saopćiti u listu, da li je ovaj aparat upotrebljiv i preporučljiv ili ne. I ako bi slučajno netko već imao zastupstvo za našu državu te Vam po svojim putnicima nudjao i preporučao ovakve aparate, nemojte ih kupovati, dok Vas mi u našem listu ne izvjestimo o uspjehu naših pokušaja te Vam na osnovu istih toga aparata ne preporučimo.

Poresko opterećenje u Evropi.

Rat i njegove posledice naturili su na ledja evropskih naroda ogromne terete, koji u formi raznih poreza i taksa teško pritiskuju privredni život evropskih zemalja. Manje više u svima evropskim zemljama privreda vapije za sniženjem fiksalnih tereta i u tome gleda jedan od osnovnih preduslova za izlazak iz krize i za uspjeh u sve oštrijoj borbi na svjetskim tržištima. Postepeno, u koliko to dozvoljava stanje državnih finansija, t. j. u koliko se one stabiliziraju, vlade u pojedinim zemljama hitaju, da toj želji privrede što pre i udovolje. U svim većim evropskim državama na dnevnom redu su fiksalna rasterećenja. U Francuskoj već je ostvareno smanjenje poreskih tereta za iz-

nos od čitave milijarde franaka. U Belgiji za iznos od milijarde i dvesta milijuna. Italijanska vlada također predviđa smanjenja fiksalnog opterećenja. Ipak i poslije toga fiksalni tereti u evropskim zemljama ostaju vrlo visoki i teški. U Francuskoj oni iznose oko 50 milijardi franaka, prema nacionalnom dohotku, koji se cijeni na 130 do 150 milijardi. To znači, da apsorbuju dvije petine, ili najmanje jednu trećinu dohotka. U Engleskoj iznose oko 900 milijuna funti, na dohodak, koji se cijeni da dostiže skoro 4 milijarde. To znači, da fiks apsorbuje preko jedne četvrtine nacionalnog dohotka. U Belgiji fiksalno opterećenje apsorbuje oko 20 od sto dohotka; u Njemačkoj preko četvrtine; u Austriji isto toliko; u Madžarskoj nešto manje. U Čehoslovačkoj se cijeni da apsorbuje četvrtinu ili petinu; u Poljskoj skoro trećinu. U zemljama, koje su za vreme rata ostale neutralne, fiksalno opterećenje je, razumije se manje. U Švajcarskoj n. pr. ono ne prelazi 10 od sto nacionalnog dohotka. U najpovoljnijem položaju su Sjedinjene Države. Tamo državni budžet iznosi 3 i po milijarde, dok se nacionalni dohodak cijeni na iznos preko 100 milijardi dolara. Uz to treba uzeti u obzir, da od 3 i po milijarde državnih rashoda skoro jedna milijarda otpada na otplatu državnog duga, čiji se iznos naglo smanjuje, kao i to, da Sjedinjene Države primaju godišnje oko 400 milijuna dolara od evropskih država na ime anuiteta ratnih dugova. Sama ta okolnost, i da se ne uzme u obzir bogatstvo u kapitalima i savršena tehnička oprema američke industrije, daje ovoj ogromnu prednost pred evropskom industrijom u konkurentskoj borbi na svjetskom tržištu.

Tko vlada svjetskim prometom s kožama? — Trgovački ured Sjedinjenih Država Amerike izdao je zanimljiv izvještaj, koji prikazuje međunarodno stanje prometa s kožama. Prema tome gospoduje internacionalnim prometom s kožama najmanje do 80 po sto: Njemačka, Sjedinjene države, Engleska i Francuska. Te su četiri zemlje izvezle u prošloj godini kože u ukupnoj vrijednosti od 189 milijuna dolara, dok je izvoz ostalih zemalja iznosio u svemu 36 milijuna dolara.

Od onih 189 milijuna dolara otpada na: Njemačku 61.960.750, na Sjedinjene Države 55.165.390, na Englesku 37 milijuna 712.054 i Francusku 34.145.709 dolara.

Koliko mesa treba jedno velemesto? Bečljije pojeli su u godini 1928 116.000 goveda, 24.000 teleta, 288.000 svinja, 11.377 ovaca i 30.000 konja

»Progres« k. d. u Zagrebu, Friedrich & Haaga, Zagreb, I. jugoslavanska tvornica mesarskih potrebovina, Rudolf Grudnik, Ljubljana-Dravljje.

Kako bi pretplatnicima našeg lista pružali mogućnost, da si uz najpovoljnije uvjete nabave ove vage, preuzela je uprava našeg lista podzastupstvo za ove vage, koje će našim čitaocima do-bavljati uz iste cijene i uvjete kao sve gore spomenute firme, samo će za onu proviziju, što ji kao podzastupnici pripada, mesarima i kobasičarima prido-davati po želji dole nabrojene predmete.

Za cijenu dinara 8.000 odnosno na otplatu po 500 dinara mjesečno 8.500 dinara, dat će uprava »Mesarskog lista« mesarima pored »Dayton« vage još: 1 pilu za kosti, 20 S kuka, 2 ručna noža, 1 masat (Streicher), 1 strugač za panj, 1 strugač za svinje. Kobasičari mogu na želju dobiti umesto gore nabrojanih predmeta 1 držalo za šunku sa marmor pločom, 1 masat i 1 nož.

Uprava našeg lista odstupa dakle ono, što druge firme kod prodavanja ovih vaga zarade, našim pretplatnicima, da im na taj način dokaže, da uvijek radi u njihovu korist. Širite dakle »Mesarski list«, a on će svom snagom nastojati, da štiti Vaše interese tako u zasebnoj kao i u javnom životu.

Za naručbu na automatsku brzovagu »Dayton« dovoljno je, da nam se pošalje dopisnica sa saopštenjem: »Naručujem »Dayton« vagu« i točnom adresom naručioca, našto će uprava odmah s Vama stupiti u vezu te Vam za najkraće vreme dobiti ovakvu vagu.

Automatska brzovaga „Dayton“

(Naročite pogodnosti za naše pretplatnike.)

Na opetovana pitanja, koja su do-lazila našoj upravi, uprava je preuzela nase, da ispitivanjem ugotovi, koja od mnogobrojnih novih automatskih vaga je najbolja. Rezultat tih ispitivanja iz-kazuje, da je od svih dobrih vaga naj-bolja, najpouzdanija, najpraktičnija, najizdržljivija i najlepša, a pored toga na u svim pogledima automatska brzo-vaga »Dayton«, proizvod tvornice Day-ton-Scale Company, Dayton, Ohio (Ame-rika).

Preporučuje ove vage već činjenica, da ih danas ima više od 1.500.000 u prometu, koji broj nepostizava nijedna

firma od konkurencije. Na žalost su ove Dayton automatske brzovage baš u našoj državi slabo uvedene ili uopće nepoznate.

Kod automatske brzovage »Dayton« mogu trgovac i mušterija vidjeti točnu težinu vagane robe. Vaga pruža sigurnost, da se bez ikakvog gubitka na vremenu može težina vagane robe najtočnije ustanoviti, pa na taj način od mušterije ubrati protuvrijednost svakog grama izručene robe. Kod zastarjelih sistema raznih vaga točno vaganje ili uopće nije bilo moguće ili se to moglo postići samo dugotrajnim, opetovanim izjednačivanjem robe i utega, dakle samo trudom i gubitkom vremena. Pored toga dešavalo se ipak vrlo često, da mušterija nije imala poverenje i sigurnost, da je zaista primila točnu količinu robe, a uza sav trud ni trgovac sam nije bio siguran, da kod vaganje nije nadoplatio. Sve ovo je kod automatske brzovage »Dayton« isključeno, pa se uporabom iste postizavaju danomice vidljive prednosti i siguran uspjeh.

Nabava automat. brzovage »Dayton« od koristi je za svakog mesara i kobasičara, a izdatak za vagu potpunoma mu se nadoknadjuje već nakon nekoliko mjeseci upotrebe, jer uslijed usavršene i garantovane točnosti vage ne gubi ni najmanju količinu robe. Povrh toga može kod ovih vaga jednim pogledom na skazaljku vage vlasnik kontrolirati točnost podvorbe svojih pomoćnika.

Automatska brzovaga »Dayton« je

zbog svojeg lijepog oblika i krasne izradbe ures svake trgovine. Pošto ona učvršćava poverenje mušterija u točnost i solidnost trgovine, privlači kupce i doprinosi tome, da se promet trgovine znatno povećava. Zdjelice za vagu mogu se dobiti u obliku prema izboru.

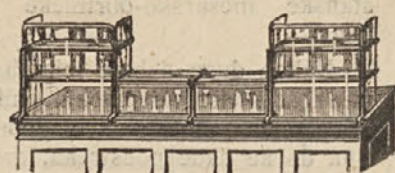
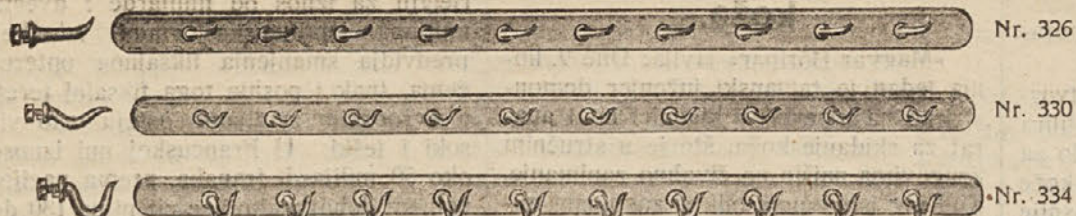
Automatska brzovaga »Dayton« je proizvodnja najveće i najstarije specijalne tvornice svijeta, koja može da pruža garanciju za valjanost vaga na temelju svojih najdalekosežnijih i dugogodišnjih iskustava.

Naročita prednost automatske brzovage »Dayton« naprama drugim sličnim vagama leži u tome, što imade kočnicu (bremzu) na ulje specijalne vrsti, koje ulje odoljeva i najvećim promjenama temperature, te je isključeno svakog zaprašnje ili zamazanje mehanizma, kao što je to slučaj kod vaga sa zračnom bremzom. Prema tome osigurano je besprijekorno funkcioniranje automatske brzovage »Dayton« na desetke godina.

Prednosti automat. brzovage »Dayton« dakle jesu: Točno vaganje, prištednja na vremenu, porast poverjenja mušterija, zajamčena čistoća, uslijed porasta poverjenja, porast broja mušterija — dakle porast prometa u poslu.

Vage dobivaju se u bijeloj, brončanoj i crvenoj boji.

Cijena je ovim vagama 8.000 dinara, a na otplaćivanje od po 500 dinara mjesečno 8.500 dinara. »Dayton« vage drže na stovarištu slijedeće tvrtke:

U najnovije doba uspelo je nekim izumjercima sastaviti nekoliko kovina, koje nikada ne zahrđaju. Pošto su tvornice za izradu mesarskih potrebovina već dugo tražile kovine s ovakvim osobinama, naravno su odmah počele s izradjivanjem rema i nekih inih predmeta od ovih novih kovina. Tako je sada moguće dobiti reme u slijedećim dobrim izradbama:

JAC. BRÖCKER,

Od gvozdja, prevučenog sa porculanom; od nehrđavnog čelika; od gvozdja, prevučenog s aluminijomom; od gvozdja, prevučenog sa novim srebrom (Neussliber) **Elberfeld, (Njemačka)**

Sve ove reme su zaštitene protiv rdje, najbolje ali su reme od najnovije kovine, koju su njezini izumjevci nazvali „stalno svijetlo“ (Immerblank). Ta nova kovina danas se preporučuje od zdravstvenih ureda, a u nekim gradovima uredi već i propisuju reme od te nove kovine. Očekuje se, da će uskoro po svima gradovima biti ovakve reme propisane, zbog toga neka svaki mesar, koji gradi novu mesarnicu ili renovira staru, istu opremi sa higijenski besprikornim remama, dakle od: nehrđavnog čelika, od gvozdja, prevučenog sa porculanom, od aluminijuma, od novog srebra, a najbolje i najljepše od „stalno svijetlog“. Ovakve reme izradjuje tvrdka **JAC. BRÖCKER, ELBERFELD**, koje ju goslavenski zastupnik je **Rudolf Grudnik, Dravljje**. — Tražite ponude i cjenovnik ili posjet agenta! — Bacite stare rdjave gvoždjene reme.

Prodajam:
Prodajem jedan njihajni nož sa sedam noževa, na mehanični pogon i jednu Kveč mašinu sa 10—11 noževa na drvenom postolju. Naslov u upravi lista pod broj 27.

Pozor! Mesari! Pozor!
Prodajem novu kuću sa komplet mesnicom i nuzprostorijama.
Upitati: Osijek 1.
Industrijska četvrt 14.

Pozor, kobasičari!
Prodajem u dobrom stanju „Fettrührmaschine“ za ručni pogon. Sadržaj 300 kg.
Johan Kohr, Vajska (Bačka)

Rabijenu Zwillingmašinu
Wolf i Blitz ujedno kupim.
Ponude na upravu pod br. 26.

Šegrt
za moju mesarsku i kobasičarsku radnju tražim. Hrana i stan u kući. Ponude sa znakom „Banat“ na upravu lista.

ISOLIERUNGEN
von Kühlanlagen, Rohrleitungen etc. fachmännisch und billigst übernimmt
Ing. D. RAUBERGER
LJUBLJANA 7. Koseze.

G. R. Krnić iz Osijeka sme primati pretplatu za naš list.

Firma R. Grudnik, Ljubljana, obavešta sve p. n. gg. mesare i kobasičare da je njezin pravno-ovlašćeni zastupnik **g. Rudolf Krnić iz Osijeka**. Za istinitost gornje izjave odgovara Uprava lista.

Sve mesarske potrepštine najbolje poniklja
VID ABERŠEK Karlovska c. 2, Ljubljana

Mesarske štambilje, papir sa firmom, kuverte, računske knjige, bloke i poslovne knjige naručujte svi kod
Uprave „Mesarskog lista“
Št. Vid nad Ljubljano.

Mesari i kobasičari!

Nabavite si trocikl, da ćete moći Vaše stranke što prije poslužiti, odnosno dostaviti im robu nadom te ih na taj način zadovoljiti.
„TRIBUNA“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

PATENTIRANI POGONSKI STROJEVI ZA HLADJENJE

Nedostižno jednostavni!
Ne treba nikakve posluget!
Nema nadopunjavanja!

IGNAZ GELLERT & Co.

gradnja hladiona i ledana,
Wien III, Kegelgasse 27., kraj Sofienbrücke.

Hladionice za mesare

(ormari za led)
automatički i bez leda najugodnije kod

„VEHA“, d. s. o. j., Ljubljana
Gospodstvska c. 8.
Telefon broj 27-56.

Širite
„Mesarski list“

Akcijska družba za kemičnu industriju kupuje sve vrste **životinjskih odpadaka.**

Tvornica suhomesnate robe
u Ljubljani, u velikoj moderno opremljenoj zgradi sa velikim krugom mušterija prodaje se jeftino.
Ponude na upravu lista pod br. 32.

Den Importeuren und Exporteuren empfiehlt sich für die Besorgung der Zollabfertigung der Ein- und Ausfuhrwaren die Zollvermittlung
Just Piščanec, Ljubljana
Gegründet 1921. - Miklošičeva c. 36. - Telef. 2723. - Postsparkassak. 13637. - Postfach 196

zu den niedrigsten Preisen. Reklamationen, Reexpeditionen, Rekurse in Zollsachen. Internationale Verbindungen ohne Interventionen der Spediteure. Informationen unentgeltlich. Es genügt auf jedem Frachtbriefe das Vormerk anzusetzen:
„Verzollung durch (carini) Just Piščanec, Ljubljana, gl. kld.“

A. FREUNDLICH, DUESSELDORF
NJEMAČKA

Eis- u. Kühlanlagenfabrik, Grosskühlanlagen für kommunale Schlachthöfe, Grosselcher und Salamifabriken, kompl. Eisfabriken etc.

Verlangen Sie kostenlose Offerte oder Ing.- Besuch.

Tvornica hladionih naprava, velehladione za gradske klaonice, za velemesarska i kobasičarska poduzeća, za tvornice salama i suhomesnate robe te ostalu mesnu industriju.

Tražite besplatne ponude ili posjet stručnog inženira!

DICK

Streicher,
Messer,
Sägen,
Spalter

Masati Noževi Sjekire Pile za kosti

Po cijelom svijetu poznata tvornička marka:

F. DICK
Allein echt mit der weltbekanntesten Fabrikmarke.

Paul F. Dick, Esslingen a. N., (Deutschland)
Erzeugnisse in allen Fachgeschäften erhältlich.

Gegründet vor 150 Jahren im Jahre 1778.

Specijalno poduzeće za projektovanje i izvedenje većih i manjih hladionih naprava, naprava za proizvodnju leda, klaonica, mesarskih mašinskih radionica, mesarnica, delikatesnih radnja i t d.
Ing. D. Rauberger, Koseze, vila Tönnies, Ljubljana VII.

Tražite cjenik!

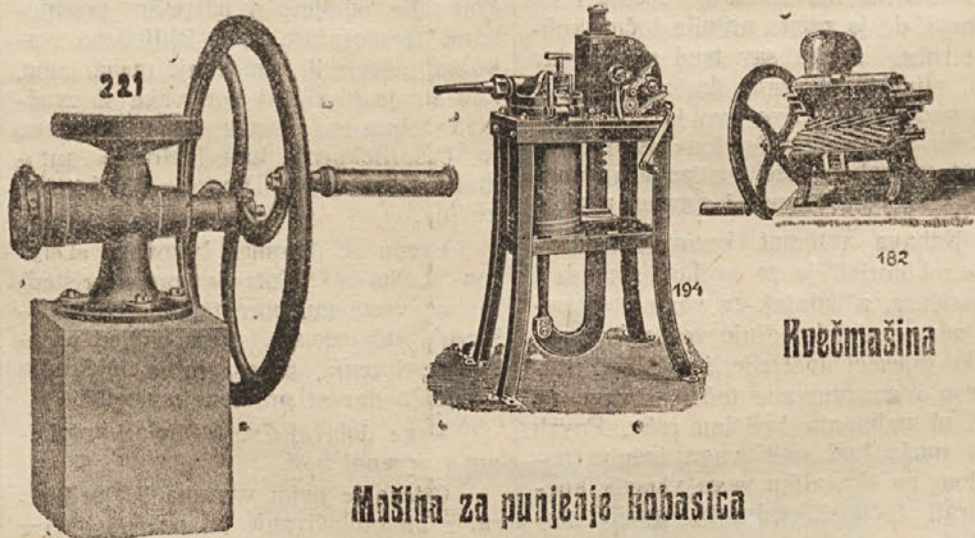
RUDOLF GRUDNIK

== DRAVLJE ==
POŠTA ŠT. VID KOD LJUBLJANE

Tražite cjenik!

Wolfmašina

br. 221. je najbolji i najpraktičniji Wolf za svakog kako malog tako i većeg mesara i kobasičara. Dobija se taj Wolf u 2 veličine, i to manji sa promjerom ploča 80 mm uz cijenu Din 1800.—, a veći sa promjerom ploča 98 mm uz cijenu Din 2600.—. — Ovaj Wolf ima slijedeće dobre osobine: Je vrlo praktičan za montažu, zauzima malo prostora, je vanredno laki za pogon, jer ima samo jedno lčišće i nema nikakvih zubčastih točkova, za kojih okretanje ide kod teranja 30 po sto snage. Neke se mašine podmazuju sa zejlinom, koji prodire do mesa od čega kobasiče primaju neugodan tek, ali ovaj Wolf podmazuje se sa-kih 15—30 dana sa vazelinom, koji ne može doći do mesa. Konstrukcija puža ovog Wolfa je najnovija te kod njega nema ogrijavanja mesa, što je od velikog značenja. Puž je brzoterane konstrukcije te ima zbog toga kod sečenja veoma jako dejstvo. Tanjur (ljevak) kod ovog Wolfa je od aluminijuma i glatko ostružen zbog čega je čišćenje vrlo lako i on nikada ne pocrni ili zahrđja. Od svijih manjih Wolfa je ovaj najbolji i potrebno je, da si istog nabavi svaki manji ili srednji mesar i kobasičar.

Mašina za punjenje kobasica

MAŠINA ZA PUNJENJE KOBASICA (ŠPRICA) br. 194 je bečkog i budimpeštanskog sistema. Dobija se u 3 veličine i to: Sadržaj litara 5 8 13
Cijena u dinarima 2800, 3200, 5.800
Ove šprice su zbog svoje odlične konstrukcije vrlo praktične i preporučljive, te su kako u cijenama tako i u kvaliteti konkurenčne, o čemu se izvolite uvjeriti.

Od najveće važnosti za svakog kobasičara je **KVEČ-MAŠINA br. 182**. Konstrukcija ovih mašina je proizvod višegodišnjih iskušanja te su one usavršene tek pre godinu dana. U prošloj godini prodao sam više od 60 komada ovih kvečmašina i skoro svaki kupac je već pripisao pohvalu za ove mašine. Reference rado dajem svakome. Kod upotrebe ovih mašina videlo se je, da one meso mnogo bolje obrade nego velike kvečmašine, a pored toga videlo se je i da se na njima za isto vrijeme i ista količina mesa bolje obradi nego na velikim kvečmašinama sa 6—7 noževa (svedoče na želju!) Ova mašina izradjuje se i za mehanički pogon. Zbog svoje usavršenja postala je ona za svakog mesara i kobasičara neophodno potrebna, a jer je cijena vanredno niska, može svaki da si je nabavi. Cijena je 2600.— Din. Mašina ima 280 mm dugačke valjke i njezina težina je 43 kg.